

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการศึกษาภาษาต่างประเทศเป็นภาษาที่ 2 นั้น นอกจากจะต้องมีความวิริยะอุตสาหะเป็นที่ตั้งแล้ว ยังจะต้องสังเกตและจดจำข้อผิดพลาด วิเคราะห์ให้รู้ถึงสาเหตุ และนำมาแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้สามารถใช้ได้สละสลวยดังเจ้าของภาษา การนำเอาข้อผิดพลาดต่างๆ มาวิเคราะห์วิจัยนั้น จึงเป็นเสมือนทางลัดที่ทำให้ผู้ศึกษาภาษาต่างประเทศเป็นภาษาที่ 2 สามารถเรียนรู้และเข้าใจการใช้ภาษานั้นๆ ได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น

และด้วยภาษาจีนกำลังเป็นที่แพร่หลายไปทั่วโลก จึงได้มีการรวบรวมวิเคราะห์ข้อผิดพลาดของนักศึกษาชาวต่างชาติที่ศึกษาภาษาจีนเป็นภาษาที่ 2 มาวิจัย โดยแบ่งตามภาษาแม่ แล้วจัดทำเป็นข้อมูลเพื่อให้นักศึกษาชาตินั้นๆ ได้ศึกษา การวิเคราะห์โดยนำภาษาแม่เป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาข้อผิดพลาดนี้ เป็นเพราะความแตกต่างของภาษาแม่และภาษาจีนเป็นสาเหตุสำคัญของข้อผิดพลาดในการใช้ภาษา เราจะพบว่าในหมู่นักศึกษาประเทศเดียวกัน จะมีข้อผิดพลาดในการใช้ภาษาที่เหมือนกันเป็นส่วนใหญ่ ปัจจุบันประเทศที่มีการนำข้อผิดพลาดในการใช้ภาษาจีนมาวิเคราะห์แล้ว ได้แก่ ประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ (อังกฤษ อเมริกา) และญี่ปุ่น

สำหรับประเทศไทย ผู้ที่สนใจศึกษาภาษาจีนมีมากขึ้นเรื่อยๆ ในแต่ละปี การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการใช้ภาษาจีนของคนไทยจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ควรจะมีการเริ่มศึกษาอย่างจริงจัง ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมข้อผิดพลาดจากเรียงความของนิสิตมาค้นคว้าวิจัย ด้วยมุ่งหวังจะให้ประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจศึกษาภาษาจีนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาข้อผิดพลาดในการใช้ภาษาจีนในด้านไวยากรณ์และการใช้คำของนิสิตสังกัดวิชาภาษาจีน คณะอักษรศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 และ 4 ปีการศึกษา 2541
2. ศึกษาให้ทราบถึงลักษณะเฉพาะในภาษาจีนที่ยากและเป็นปัญหาในการทำความเข้าใจสำหรับนิสิตไทย

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ข้อผิดพลาดในการใช้ภาษาจีนของคนไทยสามารถแบ่งออกได้เป็น 5 ประเภท คือ

1. ข้อผิดพลาดในการออกเสียง
2. ข้อผิดพลาดในการเขียนตัวอักษร
3. ข้อผิดพลาดในการเลือกใช้คำ
4. ข้อผิดพลาดในด้านไวยากรณ์
5. ข้อผิดพลาดในการใช้เครื่องหมายวรรคตอน

การศึกษาข้อผิดพลาดในทุกๆ ด้านพร้อมกันนั้นทำได้โดยยาก ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จึงได้เลือกศึกษาวิจัยเฉพาะข้อผิดพลาดที่พบได้ในงานเขียน โดยเฉพาะจงเฉพาะด้านการใช้คำและไวยากรณ์

ผู้วิจัยเห็นว่า ในการศึกษาถึงข้อผิดพลาดที่เป็นปัญหาแก่ผู้ศึกษาภาษาจีนชาวไทยอย่างแท้จริงนั้น ควรเลือกกลุ่มคนที่มีพื้นฐานการเรียนภาษาจีนมาแล้วอย่างน้อยเป็นเวลา 2 ปี เพราะจะทำให้เห็นถึงจุดที่เป็นปัญหาสำหรับนักศึกษาชาวไทยที่จะทำความเข้าใจอย่างแท้จริง ข้อมูลที่นำมาวิจัยได้จากเรียงความและแบบฝึกหัดของนิสิตคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภาควิชาภาษาตะวันออก สาขาภาษาจีน ชั้นปีที่ 3 และ 4 ในปีการศึกษา 2541 จำนวน 168 ฉบับ

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

1. รวบรวมเรียงความและแบบฝึกหัดของนิสิตอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภาควิชาภาษาตะวันออก สาขาภาษาจีน ชั้นปีที่ 3 และ 4 ในปีการศึกษา 2541 จำนวน 168 ฉบับ ซึ่งเรียงความเหล่านี้ได้รับการตรวจและแก้ไขแล้วโดยอาจารย์ประจำวิชา
2. นำประโยคที่มีข้อผิดพลาดแต่ละประโยคมาวิเคราะห์วิจัยถึงสาเหตุที่ผิดพลาด
3. คัดเลือกประโยคที่มีข้อผิดพลาดในด้านการใช้คำและไวยากรณ์
4. จัดประเภทประโยคที่มีข้อผิดพลาดที่คล้ายคลึงกัน เข้าไว้ด้วยกัน
5. สำนวจงานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการใช้ภาษาจีนที่ถูกต้องในจุดที่นิสิตมีข้อผิดพลาด
6. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ เรียบเรียงเป็นรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. รู้ปัญหาและข้อผิดพลาดในการใช้ภาษาจีนของนักศึกษาไทยในด้านการใช้คำและไวยากรณ์
2. เพื่อให้สามารถใช้ภาษาจีนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เป็นแนวทางให้ผู้สนใจภาษาจีนปรับปรุงแก้ไขการใช้ภาษาจีนของตนให้ดีขึ้น โดยเฉพาะในด้านไวยากรณ์ และอาจกระตุ้นให้เกิดความประสงค์ที่จะเพิ่มพูนความรู้ในด้านภาษาจีนของตนให้ดียิ่งขึ้น
4. เป็นแนวทางในการสอนภาษาจีนให้กับอาจารย์ผู้สอนภาษาจีน เพื่อให้ทราบถึงจุดที่มักเป็นปัญหาในการเรียนภาษาจีนของผู้เรียนไทย

1.6 สัญลักษณ์และคำนิยามต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัย

1.6.1 ระบบสัทอักษรที่ใช้ในวิทยานิพนธ์

การถอดเสียงตัวอักษรจีนในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ใช้ระบบ Hànyǔ Pīnyīn ซึ่งเป็นระบบสัทอักษรที่ใช้เป็นทางการในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน (ประพิน, 2541: 2-10) ซึ่งจะสรุปโดยสังเขปดังนี้

สัทอักษรแทนเสียงพยัญชนะ 24 เสียง

b (ป) ¹	p (ผ,พ)	m (ม)	f (ฝ, ฟ)	d (ต)	t (ถ,ท)	n (น)	l (ล)
z (จ)	c (ช,ฉ)	s (ส,ซ)	zh (จ)	ch (ช,ฉ)	sh (ช, ช) ²	r (ร)	j (จ)
q (ช,ฉ)	x (ซ)	g (ก)	k (ก,ค)	h (ห)	ng (ง) ³	y (ย)	w (ว)

¹ ในวงเล็บคือเสียงพยัญชนะและสระภาษาไทย ที่เทียบได้กับเสียงของสัทอักษรในระบบ Hànyǔ Pīnyīn

² เสียง sh ออกเสียงคล้าย sh ในภาษาอังกฤษ ในที่นี่จะใช้ตัวอักษร ฉ แทนเสียง sh แต่ในกรณีที่ไม่สามารถผันเสียงวรรณยุกต์โดยใช้ตัว ฉ ได้ ก็จะใช้ตัว ช แทน โดยมีจุดใต้ตัว ช เป็นเครื่องหมายแสดงที่ตั้งนี้

³ เสียงพยัญชนะ ng ในภาษาจีนกลางใช้เป็นพยัญชนะสะกดเท่านั้น ส่วนเสียง y และ w เป็นเสียงพยัญชนะกึ่งสระ ใช้เขียนแทนเสียงสระ i และ u ตามลำดับ เมื่อเป็นเสียงสระผสมซึ่งอยู่ในตำแหน่งต้นพยางค์ และจะใช้เขียนไว้หน้าสระเดี่ยว i และ u ตามลำดับเมื่อไม่ได้ปรากฏร่วมกับเสียงพยัญชนะอื่น นอกจากนี้ยังเขียน y ไว้หน้าสระ ü ทั้งที่เป็นสระเดี่ยวและสระผสมเมื่อไม่ได้ปรากฏร่วมกัน

สัทอักษรรแทนเสียงสระ 24 เสียง

1. สัทอักษรรแทนเสียงสระเดี่ยว 8 เสียง

a (อา)	o (อัว+โอะ)	e (เออ)	i (อี, อี, อี้)
u (อู)	ü (อู+อี)	er (เออร์)	ê (เอะ)

2. สัทอักษรรแทนเสียงสระผสม 16 เสียง

ai (ไอ, อาย)	ei (เอ+อี)	ao (เอา, อาว)	ou (โอะ+อู)
ia (อี+อา)	ie (อี+เอะ)	io (อี+โอะ)	ua (อัว+อา)
uo (อัว+โอะ)	ue (อู+เออ)	üa (อู+อี+อา)	üe (อู+อี+เอะ)
iao (อี+อา+โอะ)	iou (อี+อา+โอะ)	uai (อู+อา+อี)	uei (อู+เอ+อี)

เครื่องหมายแทนเสียงวรรณยุกต์ 4 เสียง⁴

ˊ	เสียงหนึ่ง	ออกเสียงคล้ายเสียงตรีในภาษาไทย
ˋ	เสียงสอง	ออกเสียงใกล้เคียงกับเสียงจัตวาในภาษาไทย
ˊˋ	เสียงสาม	ออกเสียงไม่ใกล้เคียงกับเสียงวรรณยุกต์ไทยเสียงใดเลย โดยจะออกเสียงต่ำในตอนแรกแล้วจะผันเป็นเสียงสูงในตอนท้าย
ˊˊ	เสียงสี่	ออกเสียงใกล้เคียงกับเสียงโทในภาษาไทย

1.6.2 คำเฉพาะทางที่ใช้ในวิทยานิพนธ์

ประเภทของคำ (詞類cílei)

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ยึดการแบ่งประเภทของคำตามหนังสือเอกสารคำสอนเรื่องไวยากรณ์ของศาสตราจารย์จูเต๋อซี (Zhū Dèxī, 1997a: 40) เป็นหลัก และกำหนดคำนิยามคำเฉพาะทางที่ใช้ในไวยากรณ์ภาษาจีนกลางเป็นภาษาไทยดังนี้

คำศัพท์ภาษาจีนกลาง	คำอ่านสัทอักษร	คำศัพท์ที่แปลเป็นภาษาไทย
1. 實詞	shící	คำแท้

⁴ การแสดงเครื่องหมายแทนเสียงวรรณยุกต์ในระบบถอดเสียงภาษาจีนกลางนี้จะต้องเขียนเครื่องหมายไว้เหนือรูปสระหากสระนั้นเป็นสระผสมก็ให้เขียนเครื่องหมายแทนเสียงวรรณยุกต์ไว้เหนือรูปสระที่เป็นสระหลัก

คำศัพท์ภาษาจีนกลาง	คำอ่านสัทอักษร	คำศัพท์ที่แปลเป็นภาษาไทย
1.1 體詞	tǐcí	คำที่มีคุณสมบัติเป็นคำนาม
1.1.1 名詞	míngcí	คำนาม
1.1.2 處所詞	chùsuǒcí	คำบอกสถานที่
1.1.3 方位詞	fāngwèicí	คำบอกทิศทางหรือตำแหน่งที่ตั้ง
1.1.4 區別詞	qūbiéicí	คำบอกลักษณะเฉพาะ
1.1.5 時間詞	shíjiāncí	คำบอกเวลา
1.1.6 數詞	shùcí	คำบอกจำนวน
1.1.7 量詞	liàngcí	คำลักษณนาม
1.1.8 代詞(體詞性)	dàicí(tǐcíxìng)	คำสรรพนาม (ที่มีคุณสมบัติเป็นคำนาม)
1.2 謂詞	wèicí	คำที่มีคุณสมบัติเป็นคำกริยา
1.2.1 動詞	dòngcí	คำกริยา
1.2.2 形容詞	xíngróngcí	คำคุณศัพท์
1.2.2.1 性質形容詞	xìngzhì xíngróngcí	คำคุณศัพท์บอกคุณสมบัติ
1.2.2.2 狀態形容詞	zhuàngtài xíngróngcí	คำคุณศัพท์บอกสภาพ
1.2.3 代詞(謂詞性)	dàicí(wèicíxìng)	สรรพนาม (ที่มีคุณสมบัติเป็นคำกริยา)
2. 虛詞	xūcí	คำไม่แท้
2.1 副詞	fùcí	คำวิเศษณ์
2.2 介詞	jiècí	คำบุพบท
2.3 連詞	liáncí	คำเชื่อม
2.4 助詞	zhùcí	คำช่วย
2.5 語氣詞	yǔqìcí	คำลงท้าย
2.6 擬聲詞	nǐshēngcí	คำเลียนเสียง
2.7 感嘆詞	gǎntàncí	คำอุทาน

ส่วนประกอบของประโยค (句子成分 jùzi chéngfèn)

คำศัพท์ภาษาจีนกลาง	คำอ่านสัทอักษร	คำศัพท์ที่แปลเป็นภาษาไทย
1. 主語	zhǔyǔ	ภาคประธาน
2. 謂語	wèiyǔ	ภาคแสดง
3. 述語	shùyǔ	หน่วยกริยา

คำศัพท์ภาษาจีนกลาง	คำอ่านสัทอักษร	คำศัพท์ที่แปลเป็นภาษาไทย
4. 賓語	bīnyǔ	หน่วยกรรม
4.1 真賓語	zhēnbīnyǔ	กรรมแท้
4.2 准賓語	zhǔnbīnyǔ	กรรมไม่แท้
5. 中心語	zhōngxīnyǔ	หน่วยหลัก
6. 修飾語	xiūshìyǔ	หน่วยขยาย
6.1 定語	dìngyǔ	หน่วยขยายนาม
6.2 狀語	zhuàngyǔ	หน่วยขยายกริยา
7. 補語	bǔyǔ	หน่วยเสริมกริยา
7.1 結果補語	jiéguǒ bǔyǔ	หน่วยเสริมกริยาบอกรผล
7.2 趨向補語	qūxiàng bǔyǔ	หน่วยเสริมกริยาบอกทิศทาง
7.3 狀態補語	zhuàngtài bǔyǔ	หน่วยเสริมกริยาบอกสภาพ
7.4 可能補語	kěnéng bǔyǔ	หน่วยเสริมกริยาบอกความเป็นไปได้หรือไม่ได้
7.5 程度補語	chéngdù bǔyǔ	หน่วยเสริมกริยาบอกระดับ

โครงสร้างคำและวลี

คำศัพท์ภาษาจีนกลาง	คำอ่านสัทอักษร	คำศัพท์ที่แปลเป็นภาษาไทย
1. 主謂結構	zhǔwèi jiégòu	โครงสร้างแบบภาคประธาน-กริยา
2. 并列結構	bìngliè jiégòu	โครงสร้างสองหน่วยนามคู่ขนาน
3. 偏正結構	piānzhèng jiégòu	โครงสร้างหน่วยขยาย-หน่วยหลัก
4. 述補結構	shùbǔ jiégòu	โครงสร้างกริยา-หน่วยเสริม
5. 連謂結構	liánwèi jiégòu	โครงสร้างภาคแสดง 2 หน่วยเชื่อมต่อกัน
6. 述賓結構 / 動賓式	shùbīn jiégòu /dòngbīnshì	โครงสร้างกริยา-กรรม
7. 遞系式	dìxìshì	โครงสร้างแบบส่งต่อความสัมพันธ์
8. 的字結構	de zì jiégòu	โครงสร้างกลุ่มคำ de

อื่นๆ

คำศัพท์ภาษาจีนกลาง	คำอ่านสัทอักษร	คำศัพท์ที่แปลเป็นภาษาไทย
1. 對象	duìxiàng	เป้าหมายของกริยา
2. 離合詞	líhécí	คำแยกสมาน

1.6.3 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการระบุข้อผิดพลาด

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการระบุข้อผิดพลาดต่างๆ ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มี 4 เครื่องหมาย ได้แก่

*	เครื่องหมายดาว	ใช้วงหน้าประโยคที่มีข้อผิดพลาดทางไวยากรณ์
?	เครื่องหมายคำถาม	ใช้วงหน้าประโยคที่แม้ไม่มีข้อผิดพลาด แต่ใช้ภาษาได้ไม่สละสลวย
✓	เครื่องหมายถูก	ใช้วงหน้าประโยคที่ได้รับการแก้ไขให้ถูกต้องแล้ว
aaaaa	ตัวอักษรหนาและขีดเส้นใต้	ใช้เน้นส่วนของข้อความที่มีการใช้ผิด ที่ได้รับการแก้ไขแล้ว หรือ ที่ต้องการอธิบายให้เห็นวิธีการใช้

อนึ่ง ในการชี้ให้เห็นถึงข้อผิดพลาดต่างๆ นั้น หากข้อความที่แปลจากข้อผิดพลาดภาษาจีนเป็นภาษาไทย เป็นประโยคที่ไม่มีข้อผิดพลาด ก็จะไม่ได้ทำเครื่องหมายดาว * ไว้หน้าประโยค เพราะถือว่าเป็นประโยคที่ถูกต้องตามหลักภาษาไทย แต่หากข้อความที่แปลจากข้อผิดพลาดนั้นมีข้อผิดพลาด ไม่สามารถยอมรับได้ตามหลักภาษาไทยด้วยแล้ว ก็จะใช้เครื่องหมายดาว * ไว้หน้าข้อความที่แปลเป็นภาษาไทยนั้นด้วยเช่นเดียวกัน

1.7 ข้อตกลงเบื้องต้น

ประโยคที่มีข้อผิดพลาดที่ได้ยกมาเป็นตัวอย่างในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ อาจปรากฏมากกว่าหนึ่งครั้ง โดยมีลักษณะประโยคคล้ายๆ กัน หรือใกล้เคียงกัน ทั้งนี้ เนื่องจากประโยคต้นฉบับมีข้อผิดพลาดเกินกว่าหนึ่งแห่ง เมื่อกล่าวถึงรูปแบบข้อผิดพลาดหนึ่ง ข้อผิดพลาดที่ไม่ได้กล่าวถึงก็จะถูกแก้ไขให้อยู่ในสภาพที่ถูกต้องเหมาะสมแล้ว และจะปรากฏอีกครั้งในรูปที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข เมื่อกล่าวถึงรูปแบบข้อผิดพลาดนั้นในครั้งต่อไป

อนึ่ง ในการนำประโยคที่ได้รับการตรวจแก้ไขจากอาจารย์ประจำวิชามาใช้เป็นกรณีศึกษา ในงานวิจัยฉบับนี้นั้น จะพยายามรักษารูปแบบและข้อความเดิมของนิสิตให้มากที่สุด โดยแก้ไขเฉพาะในจุดที่เป็นปัญหาที่ทำให้ประโยคมีข้อผิดพลาดเท่านั้น ประโยคที่ได้ยกมาเป็นตัวอย่างจึงเป็นเพียงประโยคที่ไม่มีข้อผิดพลาดในด้านไวยากรณ์ แต่ยังไม่ได้รับการแก้ไขให้ดีที่สุดในด้านสำนวนและลีลาการเขียน บางครั้งจึงอาจพบว่าบางประโยคไม่สละสลวยพอจะเทียบเคียงกับประโยคของเจ้าของภาษา การแก้ไขประโยคหนึ่งๆ นั้น อาจไม่ได้มีข้อผิดพลาดอยู่เพียงจุดเดียว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อต้องการแก้ไขประโยคนั้นให้ออกมาสมบูรณ์ที่สุด ซึ่งอาจทำให้ผู้ตรวจแก้ไขต้องเปลี่ยนถ้อยคำสำนวนในประโยคไป จนไม่สามารถแยกประเภทของข้อผิดพลาดได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้การที่ผู้วิจัยเลือกที่จะคงประโยคดั้งเดิมของนิสิตไว้นั้นยังมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นถึงลักษณะการใช้ภาษาจีนของนิสิตซึ่งอาจจะทำให้ผู้อ่านได้เห็นถึงประเด็นอื่นๆ นอกเหนือจากข้อผิดพลาดประเภทต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

1.8 ข้อจำกัดของการวิจัย

หากต้องการวิจัยให้ทราบถึงปัญหาในการศึกษาภาษาจีนของนิสิตอย่างแท้จริงแล้ว การวิเคราะห์จากเรียงความต่างๆ ที่นิสิตได้เขียนขึ้นนั้นอาจไม่สามารถครอบคลุมได้ทั้งหมด เนื่องจากผู้เขียนเรียงความสามารถเลี่ยงไม่ใช้คำหรือโครงสร้างที่ผู้เขียนไม่เข้าใจวิธีใช้ได้ ยกตัวอย่างเช่น ในรายงานวิจัยฉบับนี้ไม่มีข้อผิดพลาดในการใช้คำอุทานเลย แต่มีได้หมายความว่า นิสิตไม่ได้มีปัญหาในการใช้คำอุทาน แต่เป็นเพราะคำอุทานเป็นคำที่ใช้เสริมความ ไม่ใช่ส่วนประกอบสำคัญของประโยค จึงทำให้นิสิตมีโอกาสเลี่ยงไม่ใช้คำเหล่านี้ได้ง่าย